

FOLDVARI

JOZSEF

Rodosto es

II. RAKOCZI

FERENC

RODOSTÓ ÉS II. RÁKÓCZI FERENC.

II. Rákóczi Ferenc 1703-1711-ig a magyar szabadságharc vezetője volt. 1711-ben az orosz segítség megnyerése reményében hagyta el az országot.

Ezalatt az idő alatt árulás történt, s megkötötték a szatmári békét.

Ezekután Rákóczit száműzték az országból, de voltak sokan olyanok, akik önként vállalták a száműzetést.

Először Lengyelországban, majd Oroszországban és 1713-tól Franciaországban tartózkodott.

1716-ban III. Ahmed török szultán meghívta a magyar emigrációt és így 1717-ben II. Rákóczi Ferenc kíséretével együtt Törökországba ment.

Rákóczi a Boszporusz európai partján fekvő Jenikőben telepedett meg, Bercsényiék pedig ettől 3 km-re fekvő Tarabyában.

Ezen a helyen Rákóczi és kísérete nem érezte jól magát, mert összezsúfolva laktak a sziklás, kopár tengerszoros partján. Másrészt pedig ebben a tiszta mohamedán környezetben a vallási fanatizmus oly nagymérvű volt, hogy attól kellett tartaniok esetleg az életükre törnek.

Rákóczi emiatt kérelmet intézett III. Ahmed szultánhoz, melyben kérte, hogy kíséretével együtt telepítse át Tekirdagba. A fejedelem rezidenciával-Ládonyi Horváth Ferencsel 1720. III. 7-én közölték, hogy a porta jóváhagyta és támogatja az áttelepülést. Ezt követően a szultán hadigályáin április 24-én érkeztek meg az Isztambultól 140 km-távolságra fekvő márványtengerparti Tekirdagba.

A város török neve mindig Tekirdag /Tekerdak/ volt, a Görög lakosok viszont Hraidesztosz-nak hívták. Az ide települt magyarok a görög lakossággal tartották a leg-szorosabb kapcsolatot, mert a görög templomba jártak vallásukat gyakorolni, valamint ide is temetkeztek. Ebből adódott az, hogy a város görög nevét hallották leginkább, ami nagyon érthetetlenül hangzott. Ezért a görög kiejtéshez egészen hasonló Rodostó elnevezést használták már az odaköltözés első napjaitól kezdve.

Rákóczi azért kérte az áttelepítést, mert sok jót hallott Tekirdagról és környékéről. Ugyanis 1700. augusztusában huzamosabb időt töltött itt édesanyja: Zrinyi Ilona fejedelemasszony és férje Thököly Imre, valamint fejedelmi udvaruk.

Tekirdagtól északnyugatra van egy gyógyforrás, melynek gyógyhatása a köszvényes betegségekre már az 1700-as évek előtt is messzeföldön ismeretes volt. Így adódott az, hogy Thököly Imrének az isztambuli doktorok ezt a gyógyhelyet javasolták. Thököly titkára - Komáromy János - a várost és környékét így írta le:

" Tekerdák az Mármora - tengernek az partján vagyon, Trójának ellenében. Ennek a Tekerdáknak véghetetlen sok sok szép szöllei vannak, kedves finum izü, rubintszinü bora terem. Az mondolának felettéb nagy bősége, és egyéb sokféle gyümölcse. Csak vereshagymát sem láttam olyast a minémü itt terem. Itt láttam holdakkal teremni az gyapotát vagy pamutot is, mellyet is vetnek, kapálnak s olyan fája vagyon mint az hariskénak.

Nem messze vagyon Tekerdáktól egy völgyben egy igen hasznos, sárból álló fürdő, melyben augustusban sok nyomorult betegek mennek, s meggyógyulnak.

Urun ő Nagysága a végre ment volt belé, hogy fájdalmas lábainak gyógyulást, vagy könnyebbséget vehessen. "

A városról és környékéről, valamint az egész bujdosó magyarság életkörülményeiről részletes leírást adnak Mikes Kelemen hallhatatlan törökországi levelei.

Másik tényező az volt, hogy ebben a városban jószomszédként élt egymás mellett a török, zsidó, görög és örmény lakosság. A lakosság százalékos megoszlása a következő volt:

Török: 50 %, Örmény: 22 %, Görög: 18 % és Zsidó: 10 %.

Annak ellenére, hogy ezek az embercsoportok mind fajilag, mind vallásilag mindegyik máshová tartozott az egymásra-utaltság szükségszerűen megszüntette a fanatizmust és a józan ész kerekedett felül.

A város déli részén laktak az örmények és a legszélső két házsorból a szultán kitelepítette őket, a házakat bérbe vette, majd később megvásárolta és Rákóczinak, valamint kíséretének adományozta örökjoggal. A város felőli ház sor volt Rákóczinak és legfőbb hiveinek a tulajdona, a külső ház sorban pedig nagyszámu udvari és szolgaszemélyzet lakott.

A szultán a várostól délre fekvő jóltermő állami területből szintén adományozott Rákóczinak.

Rákóczi ebben az időben keveset törődött a kapott birtokkal és házakkal, de miután 1725-ben Nagy Péter Orosz cár meghalt a fegyveres hazatérhetésnek utolsó reményeit is eltemette.

Ezekután igyekezett Rákóczi rangjának legalább részben megfelelő környezetet kialakítani.

Nagy építkezéseket és átalakítási munkákat szervezett, sokat költött az építő és ékítő mesteremberekre, erről tanuszkodnak a korabeli leírások, valamint a még most is meglévő Rákóczi ház és a csorgókutak.

II. Rákóczi Ferenc 1735. IV. 8-án itt Rodostóban halt meg és Isztambulban anyja mellé a galatai Szentpéter templomba temették. Hamvait 1906-ban hozták haza és Kassán temették el.

Az utolsó rodostói magyar 1799-ben halt meg /Horváth István/ és a birtok, valamint a házak még száz év múltán is azon módon álltak gazdátlanul, elhanyagolva, mert tulajdonjogilag nem volt tisztázva.

Az élelmes tekirdagi lakosság csak úgy tudta hasznosítani ezt a területet, hogy ide telepítették a temetőket. Ugyanis a mohamedán vallás hitelvei szerint a temetőkertben, ha csak egy halott is nyugszik, szent helynek tartják és nem bolygatható.

Ez a terület ma már újra szépen megművelt és a város ipari negyede erre a területre épül.

Az egykori Rákóczi birtokon lévő csorgókut mellett 1968-ban már ott volt a sok építőanyag s azthiszem, hogy én készítettem az utolsó felvételt róla. A Rákóczi házat a török kormány nagy gonddal felujította és a törökországi magyar emlékek muzeumának rendezte be.

*Földvár: József
okl. elektromérnök.*